

ԲԱԶՄԱՏԵՍԱԿ ԿԵՂԾԻՔՆԵՐԸ՝ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԴԱՐՁՈՒՑԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Կիրակի, Մայիս 6-ին տեղի ունեցան Հայաստանի խորհրդարանական ընտրութիւնները ու հրապարակուած արդիւնքներու հիման վրայ, իշխող Հանրապետական կուսակցութիւնը ապահովեց մեծամասնութիւն, գրաւելով Ազգային ժողովը 131 աթոռներէն առնուազն 69-ը տեղը:

Բաղդատած նախորդ անգամներուն, տեղամասերէն ներս ընտրական աշխատանքները ընթացած են հանդարտ ձևով: Մակայն, առաջնութեան ժամը 8-ին, քուէատուփերը բացուելէն անմիջապէս ետք, սկսած էր ահազանգեր հնչել, որ մեծ թիւով քաղաքացիները խուժած են տեղամասեր, արձանագրելով մասնակցութեան աննախադէպ աստիճան: Օրուայ առաջին ժամերուն քուէարկութեան մասնակիցներու թիւը հասած է աննախադէպ՝ աւելի քան 30 տոկոսի: Ասոր յաջորդեցին ընդդիմադիր կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներուն կողմէ բողոքներ, որ կրկնակի ընտրութիւնը արգիլելու համար նախատեսուած՝ անձագրերուն մէջ գրոշմուող կնիքները սկսած են անհետանալ մի քանի վայրկեաններու ընթացքին: Ինթըրնետային կայքէջերու վրայ տարածուեցան նկարահանումներ՝ բացառապէս կաշառքի բաժանման, ընտրողները ստիպողաբար քուէարկութեան բերելու, օգնութեան կարիք ունենալու պատրուակին տակ տարեցներու քուէաթուղթերը այլոց կողմէ նշուելու եւ այլ հակաօրինական երեւոյթներու մասին: Կան նաեւ տեսա-

րաններ, երբ տեղամաս ներկայացուցիչները չեն կրնար պատասխանել թէ ո՞ւր կը գտնուի իրենց բնակութեան վայրը, ինչ որ ենթադրել կու տայ թէ անոնք եկած են կեղծ անցագրերով:

Նմանատիպ ու զանգուածային այս խախտումները, անգամ մը եւս եկան կասկածելի դարձնելու ընտրութիւններու պաշտօնական արդիւնքները:

Ընտրութիւններու հանրային վերահսկողութեան միջկուսակցական միասնական շտաբը, Կիրակի օրը կէս գիշերին հրապարակած իր յայտարարութեամբ եկաւ յայտնելու որ, խիստ անարժանահաւատ կը նկատէ, մասնակիցներու պաշտօնապէս թիւը, ինչ որ միայն կը խորացնէ կասկածները ընտրութիւններու օրինական ընթացքի վերաբերեալ:

Երկուշաբթի, Մայիս 7-ին Եւրոպական կառույցներու կողմէ ընտրութիւններուն հսկող միջազգային դիտորդները, հրապարակելով իրենց նախնական գեկոյցը, գերծ մնացին բնորոշումներ կատարելէ: Ի տարբերութիւն Հայաստանեան նախորդ ընտրութիւններուն, այս անգամ խօսք չկար «յառաջընթացի» մասին, «ազատ եւ արդար» ըլլալու կան չըլլալու մասին եւ կամ, «միջազգային չափանիշներուն համապատասխանելու» մասին: Չեկոյցը բաւարարուած էր միայն յիշատակելով ընտրական ամբողջ գործընթացի դրական կողմերն ու արձանագրուած խախտումները:

Մայիս 7-ի առաւօտեան, Կեղ-

Քուէարկելէ առաջ՝ ընտրողները ցուցակներու վրայ կը փնտռեն իրենց անունները

րոնական Ընտրական Յանձնաժողովը հրապարակեց ընտրութիւններու նախնական արդիւնքները, որոնց համաձայն մասնակիցներու թիւը հասած է շուրջ 1 միլիոն 600 հազարի:

Քուէները բաժնուած են հետեւեալ ձևով՝ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութիւնը ստացած է 663,066 ձայն (44.05%), «Բարգաւաճ Հայաստանը»՝ 454,684 (30.20%), «Հայ Ազգային Գոնիկէսը»՝ 106,910 (7.10%), «Ժառանգութիւնը»՝ 87,095 (5.79%), Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը՝ 86,296 (5.73%), «Օրինաց Երկիր»՝ 82,690 (5.49%), Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցութիւնը՝ 15,933 (1.06%), Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցութիւնը՝ 5,933 (0.20%) եւ «Միաւորուած Հայերը»՝ 3,080 (0.21%).

Այս տոկոսները բաշխելով համամասնական ընտրակարգով նախատեսուած 90 խորհրդարանական տեղերուն վրայ եւ անոնց գումարելով նաեւ մեծամասնական տեղերուն քանակը, կը ստացուի, որ ՀՀԿ-ն Ազգային ժողովէն ներս կ'ունենայ 69 տեղ, ԲՀԿ-ն՝ 37, ՀԱԿ-ը՝ 7, ՕԵԿ-ը՝ 6, «Ժառանգութիւն»-ը եւ ՀՅԴ-ն՝ 5-ական տեղ:

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶՕՐԱՀԱՆԴԵՍ՝ ԱՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ՄԷՋ

«ԹՈՒՐՔԻԱ ՊԱՏՐԱՍ Է ԴԵՄՅԱՆԴԻՄԱՆ ԳԱԼ ԻՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ», - ԷՐՏՈՂԱՆ

Պաշտօնական այցով Սլովենիա գտնուող Թուրքիոյ վարչապետ Ռեշիթ Թայիփի էրտողան անդրադարձած է Հայոց ցեղասպանութեան հարցին եւ Թուրքիոյ՝ Եւրամիութեան անդամակցութեան:

Թուրքիոյ վարչապետը պնդած է թէ, Հայկական հարցի հետ կապուած Թուրքիա բացած է իր արխիւները: «Եթէ Հայաստանի ձեռքին կան փաստաթուղթեր, թող յայտարարեն: Եթէ ուսումնասիրութիւններու արդիւնքով անհրաժեշտ ըլլայ, որ մենք դէմ յանդիման գանք մեր պատմութեան հետ, մենք պատրաստ ենք ասոր», - ըսած է էրտողան:

Անդրադառնալով այն խօսակցութիւններուն, թէ մինչեւ Հայկական հարցը չլուծուի, Թուրքիա չի կրնար անդամակցիլ Եւրոպայի Միութեան, էրտողան պատասխանած է թէ, իր կարծիքով, այդ չի համապատասխաներ իրականութեան:

«Մեր հարեւաններուն հետ հարցերը մէկ առ մէկ դրած ենք

սեղանին, փնտռած ենք համաձայնութեան եզրեր: Կիպրոսի հարցի լուծման ուղղուած ջանքերու նախաձեռնողը մենք եղած ենք: Հայաստանի եւ Յունաստանի հետ հարցերու լուծման ուղիները մենք փնտռած ենք», - յայտարարած է էրտողան:

Անդրադառնալով Փարիզի եւ Անգարայի միջեւ յարաբերութիւններուն, Թուրք վարչապետը ըսած է. «Ֆրանսիայի մէջ ընտրական պայքարը դեռ աւարտած չէ: Տակաւին կան խորհրդարանական ընտրութիւնները: Այժմ յայտարարութիւններ ընելը սխալ կ'ըլլայ: Մակայն, կ'ուզեմ նշել մեր սկզբունքները: Մենք երբեք Ֆրանսայի հետ թշնամի չենք եղած»:

Թուրքիոյ վարչապետ Ռեշիթ Թայիփի էրտողան ստացած է «Տասնամեակի Պետական Գործիչ» մրցանակը, որ իրեն շնորհուած է Սլովենիայի մէջ գործող Մերձաւոր Արեւելքի եւ Պալքաններու միջազգային ինստիտուտը:

Տեսարան մը Ստեփանակերտի մէջ տեղի ունեցած զօրահանդէսէն

Շուշիի ազատագրման 20-ամեակին, Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմի յաղթանակի օրուայ եւ Լեռնային Ղարաբաղի Պաշտպանութեան բանակի տօներուն առթիւ, Զորքաբաշի, Մայիս 9-ին ԼՂՀ մայրաքաղաք Ստեփանակերտի մէջ տեղի ունեցաւ զօրահանդէս: Այս առթիւ Արցախի ժամանած էր նախագահ Սերժ Սարգսեան, որ Ղարաբաղի նախագահ

Բակո Սահակեանի հետ միասին մասնակցեցաւ շարք մը միջոցառումներու:

Զօրահանդէսի սկզբնաւորութեան շնորհաւորական խօսքով հանդէս եկաւ Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Բակո Սահակեան: Ան մասնաւորապէս, յայտնեց, թէ Մայիսի 9-ը դարձած է համաժողովրդական օր:

ՐԱՅԱՍԱՆ

ԼԵՒՈՆ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԸ ՅՐԱԺԱՐԻՌԻՄ Է ԻՐ ՊԱՏԳԱՄԱԻՌՈՒԿԱՆ ՄԱՆԴԱՏԻՑ

Մայիս 8-ի ՀԱԿ-ի հանրահալածի մասնակիցները Ազատութեան հրապարակի վրայ

Հայաստանի առաջին նախագահ, ընդդիմադիր Հայ ազգային կոնգրեսի առաջնորդ Լևոն Տէր-Պետրոսեանը հրաժարուած է պատգամաւորական մանդատից, սակայն շարունակելու է իր քաղաքական գործունէութիւնը:

Ընդդիմադիր կոնգրեսի 7 պատգամաւորների շարքում Տէր-Պետրոսեանի փոխարէն խորհրդարան կը մտնի դաշինքի համամասնական ցուցակի 8-րդ հորիզոնականը զբաղեցնող Հրանդ Բագրատեանը:

«ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ»-Ը ԳՈՐ ԶԷ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԻՑ

«Ժառանգութիւն» կուսակցութեան նախընտրական շտաբը Երեքշաբթի, Մայիս 8-ին յայտարարել է, որ Մայիսի 6-ին ընտրատեղամասերից դուրս իրականացուել են զանգուածային ընտրատեղամասեր, որոնք «ստուերել են ընտրութիւնների օրինականութիւնն ու լեգիտիմութիւնը»:

տից հրաժարուածը, սակայն, ամենեւին չի նշանակում, որ ես պատրաստուած եմ դադարեցնել իմ քաղաքական գործունէութիւնը», - «Թէեւ, գուցէ անհամեստաբար, ես համարում եմ, որ լիովին կատարել եմ իմ պարտքը ժողովրդի ու երկրի հանդէպ, սակայն անգամ դա ինձ իրաւունք չի տալիս հեռանալ ասպարէզից, քանի դեռ Հայաստանը գտնուած է այսպիսի թշուառ վիճակում: Եւ պայքարելու եմ այնքան ժամանակ, որքան կը ներեն իմ ֆիզիկական ուժերը եւ որքան իմ ծառայութիւնը պահանջուած կը լինի ժողովրդի կողմից»:

Ինչ վերաբերում է դաշինքի խորհրդարանական գործունէութեանը՝ Տէր-Պետրոսեանը առաջնորդը յայտարարեց, որ թէկուզ փոքրիկ խմբակցութեամբ, բայց կոնգրեսը շարունակելու է պայքարն իր բոլոր հռչակած նպատակներին հասնելու համար:

«Ոչ մի ձախողում, ոչ մի անյաջողութիւն մեզ չի վհատեցնելու: Եթէ մեր պայքարին միանան այլ ուժեր, մենք սիրով կ'ընդունենք նրանց: Եթէ չմիանան, ոչ ոքից չենք դժգոհի: Եթէ կը լինեն մեզնից աւելի լաւ պայքարողներ, մենք կը հետեւենք նրանց: Եթէ մնանք մենակ, միեւնոյն է, պայքարելու ենք մինչեւ վերջ», - յայտարարեց ՀԱԿ առաջնորդը:

կուսակցութիւնը կարծում է, որ նոյն ընտրախախտման ապահովման էր միտուած նաեւ ընդամէնը 1-2 ժամ տեւած այնպիսի մի «մանրուք», ինչպիսին էր քաղաքացիների անհնազանդումը դրոշմակիրքների համար նախատեսուած թանաքի անհետացումը:

«Ժառանգութիւն» անդրադարձել է նաեւ ընտրաշաւի ժամանակ անհաւասար պայմաններին՝ նշելով, թէ իշխանութիւնների կողմից վարչական ռեսուրսների օգտագործումն է հանգեցրել դրան. որոշ համայնքներում եւ անգամ մարզերում վախի մթնոլորտ է ձեւաւորել, որին նպաստել են ՏԻՄ-ի ղեկավարները, ինչպէս նաեւ որոշ մարզպետներ:

«ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՔԱՐՇ Է ԻՆ ՏԱԼԻՍ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՐԱՄԱՍ».- ԳՈՐԱՐ ՎԵՉԻՐԵԱՆ

«Երէկ Հայաստանում ընտրողները ոչ թէ գնում էին ընտրական տեղամաս, «այլ քաղաքական ուժերը նրանց քարշ էին տալիս» դէպի տեղամասեր», խորհրդարանական ընտրութիւնների մասին Tert.am-ի հետ զրոյցում ասաց լրագրող, անկուսակցական, թիւ 12 ընտրատարածքում ինքնառաջադրած Գոհար Վեգիրեանը:

Ըստ Վեգիրեանի՝ խօսքը հանրապետութեան ողջ տարածքում անցկացուած ընտրութիւնների եւ, մասնաւորապէս, թիւ 12 ընտրատարածքի ընտրութիւնների մասին է:

«Հայաստանում ընտրութիւններ չեն կայացել, Հայաստանում տոտալ ընտրակաշառքներ են բաժանուել, եւ մեծամասնութիւնն ապահինել է փողին ու ընտրակաշառքներին, եւ իմ գնահատականներում ես չսխալուցի: Ուղղակի, չէի էլ կարող պատկերացնել, որ կուսակցութիւնները շահագրգիռ կը լինեն ոչ թէ ազատ, արդար մրցապայքարի մէջ մտնելու, այլ ընտրողին կաշառելու հարցում», - ասաց լրագրողը:

Չենց Գոհար Վեգիրեանի անհանգստացրած հիման վրայ, Յատուկ քննչական ծառայութիւնում նիւթեր են նախապատրաստուած:

«ՆԱԽՈՐԴԻ ՅԱՄԵՄԱՏ ԱՅՍ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԻ ՔԱՆԻ ԱՆԳԱՍ ԼԱՒ ԵՆ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԵԼ».- ԲՈՐԻՍ ՆԱԿԱՍԱՐԴԵԱՆ

Մայիսի 6-ին Հայաստանում կայացած խորհրդարանական ընտրութիւնների պաշտօնական քարոզարշաւի շրջանակներում, կուսակցութիւններին եւ դաշինքներին անհրաժեշտ էթերաժամ է տրամադրուել, ԶԼՄ-ի ուշադրութիւնը դէպի կուսակցութիւններ, մի քանի անգամ աւելի բարձր մակարդակի վրայ է եղել, այս մասին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նակասարդեանը:

«Թէեւ հետագոտուած հեռարձակողները նախորդ համագային ընտրութիւնների, ինչպէս նաեւ, նախընտրական քարոզութեան չորս շաբաթեայ ժամանակաշրջանին նախորդած ամիսների համեմատ մի քանի քայլ առաջ են գնացել, սակայն չի կարելի ասել, որ համանման առաջընթաց է եղել»:

«ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓԱՍՏԵՑԻՆ ՅԱՅ ՅԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԾԱԽՈՒԱԾՈՒԹԵԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ».- ԱՆԱՅԻՏ ԲԱԽՇԵԱՆ

«Երէկ տեղի ունեցած Ազգային ժողովի ընտրութիւնները փաստում են հայ հասարակութեան մի լուրջ տոկոսի ծախուածութեան բարձրագոյն աստիճանի մասին», - Tert.am-ի հետ զրոյցի ժամանակ ասաց «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան անդամ, Երեւանի թիւ 12 ընտրատարածքում մեծամասնական ընտրակարգով պատգամաւորի թեկնածու առաջադրուած Անահիտ Բախշեանը:

Անկուսակցական թեկնածու Գոհար Վեգիրեան

Tert.am-ի հետ զրոյցում լրագրողը նաեւ ասաց, որ ինքն առնուազն հինգ նոյնաբովանդակ անհանգստացուող, որոնք վերաբերում են ՀՀԿ-ին՝ «կոնկրետ տեղանքով եւ կոնկրետ դէպքով, սակայն Դատարանութիւնը, Ոստիկանութիւնը սեղեկուել ընտրել է միայն ԲՀԿ-ին վերաբերող անհանգստացրածները»:

«Ինձ ասում էին պէտք է գա'ս, յայտարարութիւն գրես», - վրդովուած ասաց Գոհար Վեգիրեանը՝ նշելով, որ անկախ ընտրութիւնների արդիւնքներից այսօր եւս գնալու է ոստիկանութիւն եւ «շարունակելու եմ գրել»:

նաեւ քաղաքական գործիչների վարքագծում», - նկատեց Բորիս Նակասարդեանը, նշելով որ ամբողջ քարոզութեան շրջանում գրեթէ չի նկատուել քաղաքական բանավէճ, ինչը բացասական երեւոյթ է:

Ըստ Նակասարդեանի, ընտրութիւնների լուսաբանման ընթացքում մի շարք խնդիրներ, այնուամենայնիւ, նկատուել են, որոնք առնչուած են օրէնսդրութեանը:

նում», - ասաց Անահիտ Բախշեանը: «Ժառանգութեան» անդամը նաեւ նշեց, որ իրենց ձայնը վաճառած քաղաքացիները հինգ տարի մատուցելու են անտարբերութեան եւ ճահիճի մէջ են մնալու:

Հարցին, թէ ինչպէս է գնահատուած 12-րդ ընտրատարածքում կայացած մեծամասնական ընտրութիւնները եւ իր պարտութիւնը, Անահիտ Բախշեանն ասաց. «Ես սա առաջին անգամ եմ ասում, մինչ ընտրութիւնները ես սոցիոլոգիական հարցում էի պատուիրել, եւ հարցուածների 44%-ն իրենց ձայնը պատրաստ էին տալ ինձ: Ճիշդ է, տխրել եմ, բայց ողբերգութիւն չէ դա ինձ համար»:

ՇՈՒՇԻ ԱԶԱՏԱԳՐՄԱՆ 20-ԱՄԵԱԿ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԼԵՌՆԵՐՈՒՄ. ԱՅՆ ԿՈՏՐԵՑ ԹՇՆԱՍՈՒ ՈՂՆԱՇԱՐԸ

ՄԱՐԻԱՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Քսան տարի առաջ մեր լեռներում Հարսանիք եղաւ:

Հարսանիք, որը «խրախմանք» էր եւ միայն երկու հոգու ճակատագիր էր, որ «որոշելու» էր, այլ մի ամբողջ ժողովրդի՝ մանուկից ծեր, ուստի լուրջ նախապատրաստութիւն էր պահանջում եւ քանի որ մարդկային եւ տեխնիկական ռեսուրսն ըստ օրինաչափութեան, բաւարար էր մի ամբողջ ժողովրդի անվտանգութիւնն ու խաղաղ կեանքն ապահովելու համար, ուստի անհրաժեշտ էր քառապատկել ողու եւ մտքի ուժը:

Խոջալուչի ազատագրումից անմիջապէս յետոյ՝ 1992-ի Մարտ-Ապրիլ ամիսներին արդէն, մշակուցեց Շուշիի ազատագրման պլանը, մինչ այդ, հետախուզական խմբերը սկսեցին մանրազննին ստուգել եւ ճշգրտել հակառակորդի ուժերի տեղակայման վայրերը, դիրքերն ու քանակական տուեալները: Ըստ ուղեգրական օրէնքների, մենք՝ որպէս յարձակող կողմ, պէտք է 3 անգամ աւելի շատ զինուոր ունենայինք, ինչպէս նշում է Կոմանդոսը. «Այդ ժամանակ Շուշիի ազատագրման համար մենք ունեինք 3500 մարդ, իսկ թշնամին՝ 2500, մեզ անհրաժեշտ էր 7500-ից 10.000 զինեալ»:

Ապրիլի 19-ին ԽՊՈՒ հրետանու պետ փոխգնդապետ Ռազմիկ Մելքոնեանն Արկաղի Տէր-Թադեւոսեանին զեկուցագիր է ներկայացնում, թէ հրետանային որքան զինամթերք է անհրաժեշտ Շուշիի ազատագրման համար, եւ թէ այդ պահին ինչ ունեն:

«Դ-30-ի 6 արկ, 122մմ հրանոթի՝ լրիւ լիցքով 12, չկրոմպլեկտաւորուած՝ 10, պակասեցուած լիցքով՝ 8, ինքնազնաց հրետանային կայանքի եւ տանկի տարբեր արկեր՝ 40 հատ: Գրադի 99 հրթիռ», - այս ամէնը թուարկելով, Մելքոնեանը գրում է, թէ հրետանու աջակցութիւնն անհնար է: ՀՀ զինուած ուժերում ստեղծում է հրետանու խմբաւորում՝ կազմուած երեք Դ-30 հաուբիցներից, երեք 120մմ ականանետներից, երկու «Գրադից» եւ մէկ ԿՄ-19-ից, հետեւակի հետ էլ մի քանի 82մմ ականանետներ կային, ունեինք նաեւ երկու ԲՄ-21-ներ եւ ուղղաթիռով բերուած 401 հրթիռ ու 395 պայթուցիչ: Այս քանով պիտի ազատագրէինք Շուշին: Կարճ ասած՝

մեր յոյսը մեր ռազմական ճկուն միտքն էր, ոգին ու հաւատքը, իսկ ըստ հետախուզական տուեալների՝ Շուշիում եւ նրա պաշտպանական թեւերում կենտրոնացած էին հակառակորդի 3 տանկ, 9 հետեւակի մարտական մեքենայ, 10 գրահապատ փոխարդիչ, 2 հետախուզական-իջազորային մարտական մեքենայ, 100մմ 3 թնդանոթ, 2 ՄՄ-21 հրթիռային կայանք, խոշոր տրամաչափի 3 գնդացի: Հարկաւոր էր հաշուի առնել նաեւ, որ ամէն օր ուղղաթիռային թռիչքներ էին իրականացնում Շուշի, եւ յարձակողական գործողութիւններն ուղացնելու դէպքում այդ թռիչքը կարող էին փոփոխուել:

Նպատակը կար եւ պէտք էր առաջ գնալ. արդէն Ապրիլի վերջին, որոշուած էին յարձակման գլխաւոր ուղղութիւնները, մեր եւ հակառակորդի հնարաւորութիւնները՝ աշխարհագրական, մարդկային եւ ռազմատեխնիկական, հաշուարկներում չսխալուելու համար Լէոնիդ Մարտիրոսովը յանձնարարել էր ստեղծել Շուշիի մանրակերտը: Կարազեալ գիւղից՝ մինչեւ Քիրս՝ մօտ 40 կմ ձգտող ռազմաճակատի գծով նախատեսուած էր յարձակման 4 ուղղութիւն՝ առաջինը, որը հիւսիսային կամ 26-ի ուղղութեամբ էր՝ հրամանատարը Վալերի Չիթթեան էր, երկրորդ՝ Շուշի ուղղութեամբ, գործողութիւնները ղեկավարում էր հրամանատար Արկաղի Կարապետեանը, երրորդ՝ Հարաւային (Լաչինի) ուղղութեան ղեկավարումը վստահուած էր Սամուէլ Բաբայեանին, չորրորդինը՝ Զանհատան-Քիրոսալար, (հարաւարեւմտեան) հրամանատարութիւնը ստանձնել էր Սեյրան Օհանեանը: Իւրաքանչիւր խումբն ունէր իր գլխաւոր առաջադրանքը՝ առաջին եւ երկրորդ ուղղութիւններին յանձնարարուած էր ճանապարհին ոչնչացնելով հակառակորդի

կրակակէտերը, հասնել Շուշիի պարիսպներին, ճեղքել պաշտպանութիւնը եւ մտնել քաղաք: Երրորդ ուղղութեամբ գործող ուժերը Շուշի-Լաչին մայրուղով, պէտք է ապահովէին Շուշին գործող գործադրողութեան թիկունքը՝ Կուբաթլուի շրջանից հակառակորդի հնարաւոր յարձակումից եւ փակէին Լաչին-Շուշի ճանապարհը, վերջին ստորաբաժանմանը հրահանգուած էր հակառակորդի ռազմական ղեղել հիմնական գործողութիւններից: Ինքնապաշտպանական ուժերի ղեկավարման պարտաւորութիւնները վերապահուէլ էր Արկաղի Տէր-Թադեւոսեանին (Կոմանդոս):

Ի դէպ, ստեղծուած էր նաեւ գլխաւոր պահեստային ստորաբաժանում, որի հրամանատարն էր Եուրա Յովհաննիսեանը, եւ մօտ 300 հոգանոց պահեստային ուժեր, որոնք անհրաժեշտութեան դէպքում պէտք է օգնութեան հասնէին: Այս գործողութիւններում «հզօր ձեռք էր» նաեւ ժիրայր Սեֆիլեանի հրամանատարութեամբ Շուշիի առանձնակի գումարտակը:

Անկախ քաղաքական հայեացքներից բոլորը հասկանում էին՝ անիրական թուացող վերջնական

չաղթանակի պահը հասունացել էր եւ Մայիսի 8-ի գիշերը՝ 02:45-ին, սկսուեց «Հարսանիքը լեռներում» բերդաքաղաքը 72 տարուայ օկուպացիայից ազատագրելու օպերացիան:

Ի դէպ, նախքան Մայիսի 8-ը, Շուշին ազատագրելու մի քանի փորձեր եղան, իսկ արդէն Մայիսի 8-ին՝ ժամը 2:30-ին, վերջին անգամ գործի դրուեց «Հարսանիք լեռներում» Շուշիի ազատագրման գործողութիւնների պլանը: 26 ժամ յետոյ՝ մայիսի 9-ի առաւօտեան 04:00-ին, Կոմանդոսը յայտարարեց, որ հակառակորդը, որը մինչեւ ատամները զինուած էր ու գերագնացում էր զինեալների թուաքանակով, լքել էր Շուշին՝ տալով մօտ 200 զոհ եւ մի քանի հարիւր վիրաւոր, հայկական կողմի կորուստը մօտ 4 անգամ պակաս էր: Չնայած ռազմագիտական օրէնքները «գոտում էին», թէ անհնար է, Շուշի ազատագրմանը մասնակցած զինեալների ոգին առաւել բարձր էր գոչում. «Հնարաւոր է»: Կապի պետ Արթուր Փափազեանը յիշում է. «Շուշի մտած առաջին վաշտի հրամանատար Աշոտ Ղուլեանը՝ Բեկորը, Մայիսի 8-ի առաւօտեան 6-ն անց 30-ին հեռակապով կապուած է Արկաղի Տէր-Թադեւոսեանի հետ՝ կենտրոնական շտաբ, եւ հարորդում, որ յայտնեն լրջ Գերագոյն խորհրդի նախագահի պաշտօնակատարին, որ ինքը նստած է Շուշիի բերդի պատին ու սպասում է տղաների բարձրանալուն: «Մինչեւ մի քանի ռոպէս մտնում եմ քաղաք», - աւելացրել էր Բեկորը»:

Դուշման վարդանն ինքն էլ իր տղաներին վստահեցնում էր. «Մտնելու եմ Շուշի եւ Լաչինով դուրս գամ»:

Շաք-ը էջ 19

ԱՆՅԱՅՏ ԶԻՆՈՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
ԱԼԲԵՐՏ ԳՐԵԱՇԱՐԵԱՆ
Մայիս 9-ի Յաղթանակի Օրուայ Առթիւ

Այդ ով է ասել, թէ «Անյայտներ էք»	վերջին
Եւ զինուորները անթաղ անջիրիմ...	Հասնելով մինչեւ հեռաւոր Պերլին՝
Երբ մեր բոլոր սրտերում ունէք Վեհ պանթէոնները	Ուր բոցկլտացին բաժակները լի
օլիմպիոսների՝	Կենցաղ հզօր մեծ յաղթանակի
որոնք յանուն ազատութեան կանչին	Եւ տողանցող դրօշների ճակտին
Անցան դժոխքի դռներով	Անունները ձեր մեծ փառք ու պատուի:

Bedros S. Maronian

818/500-9585

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

6300 Wilshire Blvd. Suite 1900
Los Angeles, CA 90048

- Life Insurance
- Health Insurance
- Group & Individual
- Long Term Care
- Disability

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

Siamanto B. Maronian

818/269-0909

805 East Broadway
Glendale, CA 91205

- Estate Planning
- Will & Living Trust
- Full Annual Review
- Mortgage Protection
- College Planning

A.B.A. INSURANCE SERVICES

300 N. Lake Ave. Suite 500
Pasadena, CA 91101

- Workman's Compensation
- Employee Benefits
- Annuity
- IRA
- 401K & 403B

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաժեղս է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Massis Weekly

Volume 32, No. 17

Saturday, MAY 12, 2012

Republican Party Wins Majority in Controversial Parliamentary Elections International Monitors Give Mixed Assessment

YEREVAN -- Preliminary official results of Armenia's parliamentary elections released on Monday morning gave a landslide victory to President Serzh Sarkisian's Republican Party that will enable it to tighten control of the National Assembly.

The Central Election Commission (CEC) said that with more than 100 percent of ballots counted, the Republican Party received just over 44 percent of votes cast under the system of proportional representation. Its junior partner in the governing coalition, the Prosperous Armenia Party, came in a distant second with 30.3 percent of the vote.

According to the CEC, all other major election contenders fared much more poorly, winning just enough to be represented in the parliament. The main opposition Armenian National Congress finished third with just over 7 percent. It was followed by the Zharangutyun (Heritage) party and the Armenian Revolutionary Federation (Dashnaktsutyun), which had roughly 5.8 percent and 5.7 percent respectively.

Orinats Yerkir, the third party represented in Sarkisian's coalition government, got 5.48 percent, also passing the legal vote threshold for having parliament seats on the party-list basis.

Armenian law reserves 90 of the 131 parliament seats for the proportional representation system.

The CEC vote tally also showed that the ruling party grabbed at 32 of the remaining 41 seats that were distributed in nationwide single-mandate constituencies. The vast majority of them are wealthy businesspeople heavily reliant on their government levers and financial resources. No opposition candidate seems to have won

in any of the single-seat districts.

The Republican Party was thus on course to have at least 70 seats in the new Armenian parliament. Its faction in the previous legislature officially numbered 63 members.

The Prosperous Armenia Party, which prevailed in 7 single-mandate districts, should increase its representation from 26 to 34 seats. The party

Continued on page 4

Azerbaijani Armed Troops Target Villages in Tavush Region

Azerbaijani armed troops have kept several villages in Tavush region of Armenia under fire on Wednesday.

Speaking to Tert.am, the governors of the Chinari and Movses villages said armed attacks did not fortunately claim any lives.

According to Lyudvig Aperyanyan, the governor of Movses, the celebrations dedicated to the 20th anniversary of the liberation of Shoushi, and the 67th anniversary of the Soviet Army's victory over fascism have been postponed in the village.

"A big event was planned but we changed the program," he said, adding that the houses, schools and kindergartens in his village become a target of the enemy's gunfire several times each week.

Situated 300-500 meters off the Armenian-Azerbaijani border, both Movses and Chinari are permanently targeted by the Azerbaijani armed forces.

Samvel Saghoyan, a former freedom fighter, says the Azerbaijanis commonly intensify armed attacks on this day in an attempt to revenge upon the population of Armenia and Artsakh.

Karabakh Marks 20th Anniversary of Shoushi Liberation With Military Parade

STEPANAKERT -- Scores of troops, tanks and other military hardware paraded across Stepanakert on Wednesday as Nagorno-Karabakh marked the 20th anniversary of the Liberation of Shoushi from Azerbaijani forces.

The biggest display Karabakh's military power, more than 2,000 troops goose-stepped through Stepanakert's central square, followed by dozens of tanks, artillery systems and anti-air-

craft weapons.

The parade also featured Armenian-made unmanned aircraft and Russian 9K72 surface-to-surface ballistic missiles known in the West as Scud-B. Designed for the Soviet army in the 1960s, the missiles have a firing range of up to 300 kilometers, putting virtually all strategic facilities in Azerbaijan within their reach.

Continued on page 4

Erdogan: Turkey Ready to Face Its History

LJUBLJANA. -- Turkish PM Recep Erdogan touched upon the Armenian Genocide issue and Turkey's joining the EU being on official visit in Slovenia.

Erdogan claims that Turkey opened archives in connection to the Armenian issue, Turkish Haberturk reports.

"We are ready to open our archives to investigate the events of 1915. At present there are over 1,500 documents in our archives," Erdogan said

"If Armenia has documents, make them available. If studies prove to face our history, we are ready to," Erdogan concluded.

As for reports that Turkey cannot join the EU unless the Armenian issue is solved, the Turkish PM believes it does not correspond to reality.

The fact of Armenian Genocide in Ottoman Turkey has been recognized by many European and American countries, majority of the U.S. states as well as international organizations.

Historical Armenian Grave Found in Turkey

A historical Armenian grave was found in Turkey after the collapse of a school building wall in the Taskopru region.

According to Sondakika.com, the wall was leveled to the ground as a result of heavy precipitations. The tomb surrounded by stones was uncovered while renovation activities were underway.

The residents of the neighboring district claim the territory of the school used to be an Armenian cemetery.

Germany to Host Komitas International Classical Music Festival

BRANDERBURG -- The second Komitas International Classical Music Competition and Festival will take place in Pretzel Castle in Branderburg, Germany from September 7 to 9.

Works of Komitas and modern Armenian composers as well as works of German and Eastern European composers will be performed within the framework of festival.

Pianists, singers, violinists, composers, and string quartets will compete for the total prize fund of •20,000, bakitone.com reports.

The competition winners will perform with the Armenian State Youth Orchestra conducted by Sergey Smbatyan.

**More Karabakh Military Parade Photos
on Page 20**

Balloon Blasts Injure 144 During Republican Party Campaign Rally

YEREVAN -- At least 144 people were hospitalized with burns after mass explosions of campaign balloons during a pre-election concert and rally held in Yerevan's main square by the Republican Party of Armenia late on Friday.

Eyewitnesses said hundreds of gas-filled balloons held up by young Republican Party activists at Republic Square exploded, sparking a massive firewall and injuring dozens of them.

"It was a huge blaze," said one woman at the scene.

About two dozen ambulances were rushed to the scene shortly after the blasts. An ambulance doctor told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am) that some 50 mostly young people required hospitalization.

Citing "preliminary data," the Armenian Ministry of Emergency Situations put the total number of injured and hospitalized people at 144. In a written statement, the ministry said they are receiving urgent treatment at eight Yerevan hospitals.

The Armenian police were quick to launch an investigation. The chief of Yerevan's police department, General Nerses Nazarian, suggested that the explosions were most probably triggered by a cigarette or a lighter. Speaking to RFE/RL's Armenian service, Nazarian all but ruled out the possibility of deliberate arson. "It was appar-

ently an accident," he said.

Despite the chaos and mass injuries, the Republican Party campaign event was interrupted by only several minutes, with the show moderator downplaying the accident and urging thousands of people standing in the sprawling square to stay on.

President Sarkisian addressed the crowd shortly afterwards. He did not mention the unprecedented emergency in his speech. The concert continued after the speech.

Sarkisian visited one of the Yerevan hospitals later on Friday. State television showed him entering hospital wards and inquiring about the condition of young people treated there. Some of them visibly suffered severe injuries to their faces and hands.

In an ensuing written address to the nation, the Armenian president called for calm and pledged to identify and punish those responsible for what he called a "blow to all of us." "Thank God, we avoided irreversible consequences," he said. "At this moment, all the victims are receiving the necessary assistance and, if need be, the best specialists from abroad will be invited to Armenia for their further recovery."

By Saturday, medical personnel had still not discharged 76 of the victims, according to the official Armenpress. Twenty-five victims remain in intensive care

Armenia Fined for Withdrawing from "Eurovision-2012" in Baku

The European Broadcasting Union has imposed a fine on Armenia for withdrawing from "Eurovision-2012" song contest to be held later this month in Baku.

The European Broadcasting Union said Armenia would still have to pay the full fee required to participate in the contest, as well as an additional 50 percent of that amount as a fine.

Details about the amounts of money involved were not immediately available.

The European Broadcasting

Union, which is responsible for managing Eurovision, also said Armenian public television was obliged to show the May 26 Eurovision finals live.

Otherwise, Armenia could be excluded from the 2013 Eurovision contest.

Yerevan 'Not Worried' About Azeri Role at UN Security Council

YEREVAN -- Azerbaijan would fail to push a pro-Azerbaijani resolution on Nagorno-Karabakh through the United Nations Security Council even after assuming its rotating presidency, Foreign Minister Edward Nalbandian said on Friday.

Azerbaijan took over the one-month presidency on Monday, more than six months after becoming a two-year, nonpermanent member of the Security Council. Azerbaijani leaders reportedly said last October they will use the prestigious UN seat for attaining a solution to the Karabakh conflict desired by Baku. But they have drafted no resolution to that effect so far.

Azerbaijani President Ilham Aliyev did not speak of such plans on Thursday when he addressed an official reception in New York dedicated to the start of the Azerbaijani presidency of the Security Council. Aliyev referred instead to Karabakh resolutions adopted by the council in 1993-1994 and again accused the Armenian side of not complying with them.

Nalbandian was confident that the United States, Russia and France, the permanent Security Council members spearheading international efforts

to end the conflict, would block an Azerbaijani-drafted resolution should it come before the key UN body. He said the three world powers share Yerevan's view that the OSCE Minsk Group co-headed by them must remain the main mediating body.

"There have been statements issued by the presidents of the United States, Russia and France in L'Aquila, Muskoka and Deauville, and Armenia has stated that we are ready to opt for the resolution of the Nagorno-Karabakh conflict on the basis of those [Minsk Group] peace proposals," Nalbandian told reporters. "It is Azerbaijan that rejects them and I don't think it is realistic to expect that some one-sided Azerbaijani initiative will find support at the Security Council."

Nalbandian was speaking at a joint news conference held in Yerevan with Uruguay's visiting Foreign Minister Luis Almagro. The latter said a Karabakh settlement must be primarily based on the principle of people's self-determination championed by the Armenians.

"It is obvious to us that the solution to the problem lies in self-determination, rather than the use of military force," Almagro said.

"The Armenian Genocide: Frontpage Coverage in the Foreign Media" Exhibition in Beirut, Lebanon

BEIRUT -- On April 28, a touring exhibition titled "The Armenian Genocide: Frontpage Coverage in the Foreign Media" was opened in the hall of the Capuchins' church in Beirut.

The opening of the exhibition has been organized with the joint efforts of the Central Body of Lebanon of the commemoration of the 100th Anniversary of the Armenian Genocide and the Armenian Genocide Museum-Institute, and with the support of Beirut Municipality.

"Armath" choir of the Catholicosate of the Great House of Cilicia, headed by Archimandrite Torkom Tonoian, and "Grung" choir (choirmaster: Doctor Edward Torikian) participated in the opening of the exhibition.

The spiritual and secular leaders of the Lebanese Armenian community, the representatives of its various community bodies and other invitees were present at the opening of the temporary exhibition "Armenian Genocide: Frontpage Coverage in the Foreign Media."

The exhibition includes about 70 Russian, American, Italian, French and British periodicals of 1860 to 1922, the front pages of which have reference to the Armenian massacres and its con-

sequences.

Ararad Daily newspaper editor Aharon Shkhrdman delivered a speech in Armenian and Arabic on behalf of the Lebanese Central Body of the commemoration of the 100th anniversary of the Armenian Genocide.

Primate of the Armenian diocese of Lebanon, Archbishop Kegham Khacherian, noted in his closing speech that 97 years after the Armenian Genocide, the Armenian nation resolutely moves ahead to achieve his just rights. "The just right of the Armenian people must remain ever living in our people's memory, which the survivors passed on to their sons. As for collective memory, it should be handed down from generation to generation," the Primate stressed, adding that it is our duty to keep that memory, as it is a holy bequest for us which we are to transfer to the next generations.

During the Sunday liturgy, the visitors had an opportunity to get acquainted with these valuable archival documents proving historic facts of the Armenian Genocide.

During 2012 the Armenian Genocide Museum-Institute will hold similar exhibitions on subjects relating to the Armenian Genocide in Denmark, Sweden and the USA.

massispost.com
daily news updates

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

What Happened on Election Day?

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	454 684	30.20%
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	87 095	5.79%
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	106 910	7.10%
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	86 296	5.73%
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	5 633	0.37%
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	15 933	1.06%
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	663 066	44.05%
ՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	3 080	0.20%
ՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԿԱՆՈՒՄԸ	82 690	5.49%
	1 982	

By Christan Garbis

While walking my dog this evening I finally got to thinking about what went down on Sunday. Without having to do a lengthy, exhaustive analysis, I put what I know to use.

Most people are discontent with the authorities in Armenia and are too spineless, lazy or clueless to do anything about it. This observation I gathered from my interactions with citizens over the last 10 years. So based on the logic that most people hate the authorities (unless they're making money from their connection with them somehow, the number of those people being miniscule), there is no friggin' way that 663,000 voters cast a ballot for the Republicans. Even if the entire Armenian army were forced to vote Republican, and every single public servant and state employee including teachers, doctors, etc. voted the same way, that would only amount to 100,000 at my guesstimate. Where's the rest coming from—from those same morons who keep whining to me there's no country and there's no justice? Oh, I almost forgot about the guys crying about there being no laws. So what—they voted for the same people they loathe, the same people causing untold angst and psychological torment? Perhaps since there does seem to be a latent sadomasochistic element in the Armenian persona, but that's a debate for another day. Back to proving my point.

All the people I know voted for either the Heritage/Free Democrats alliance, ARF-Dashnaktsutyun or the Armenian National Congress. No one I know supports the authorities. Okay, I am mindful of the fact that I do not know

over a half-million people in this country, but I am going to make an educated guess and say that there are many others that are like-minded as my family, friends and acquaintances.

If indeed 663,000 ballots were not cast in the Republicans favor, not to mention the fact that there is no way you can actually falsify so many ballots to make it seem like the Republicans legitimately won, the only logical conclusion is that the numbers released by the Central Electoral Commission were invented, cleverly on a dynamic, rolling basis in "real time" all night long (there are many talented mathematicians in this great land and I'm sure they came up with a fantastic algorithm). We have yet to see the actual results because they are with the Commission under lock and key.

When do we get to see the actual results? Good question. Most of that depends on what deals have been brokered today. We still have tonight, too, to work out the important details of who gets what position or what's in it for them. But if Prosperous Armenia Party is indeed serious about getting all democratic in this country as Oskanian keeps claiming, and the Armenian National Congress people still know how to say "fugget about it" tomorrow morning, not to mention the ARF and Heritage/Free Democrats being the bad asses they are born to be, we could have some protests and, dare I say, a movement to reverse what just happened. We might just see an Armenian public rising up, standing tall, demanding that the real election results be released, thereby putting the government at the mercy of the people for a change.

Eh, maybe not.

Anne Elbrecht to Give Lecture on Armenian Genocide

On May 17, Anne Elbrecht of Davis, Calif., will give a lecture entitled "Telling the Story: The Armenian Genocide in The New York Times and Missionary Herald," at the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) Center in Belmont, Mass.

Elbrecht's *Telling the Story: The Armenian Genocide in The New York Times and Missionary Herald, 1914-1918* (Taderon Press, 2012) focuses on two important journals to see how news of the Armenian Genocide filtered through to the United States between 1914-18. It also looks at how the American public reacted to such news with a humanitarian intervention program.

There were undoubted differences

between the two journals, as The New York Times was a leading news organization while Missionary Herald was part of an institution (the American Board of Commissioners for Foreign Missions) with vested interests in Turkey. However, the flow of information to the outside world was clear and compelling, especially as many reports were actually written by United States officials in Turkey and leaked to the press by the State Department in Washington, D.C.

Elbrecht is a graduate of Wheaton College, University of California, Berkeley, School of Library Studies, and McGeorge School of Law. *Telling the Story* is based on her MA thesis at California State University, Sacramento.

Two Elections and One Inauguration: What's in It for Armenia

By Giorgi Lomsadze

Within almost one day, France elected a new president, Russia installed its old one and Armenia essentially kept its old parliament. All three events have significant implications for Armenia's future.

Back in Yerevan, Armenia's political opposition is finding it hard to digest the news that it will remain an opposition and one with a modest presence in the new parliament, according to early election results. Whether or not the election's top-two finalists -- President Serzh Sargsyan's Republican Party of Armenia and the Prosperous Armenia Party -- will revive their governing coalition remains open to speculation, but is not a question likely to keep anyone up late.

But while Armenia faces a prospect of more of the same in its political kitchen, there has been a change on the foreign policy front.

On May 6, France laid off President Nicolas Sarkozy, a self-styled friend of the Armenians and a longtime Turkey-skeptic. President Sargsyan enjoyed good vibes with Sarkozy, and the latter played the Armenian card heavily in the final year of his presidency.

In France, Sarkozy backed a law that criminalized denying that the Ottoman Empire's World-War-I-era slaughter of ethnic Armenians in Turkey was genocide. He went barn-storming across

the Caucasus, where he struck the pose of a supporter of the Armenian cause and the savior of Georgia during its 2008 war with Russia. But wagging a finger at Turkey and wooing the Diaspora Armenian vote did not help Sarkozoy secure a second term.

After a year of bickering with France, Turkey was quick to reach out to Sarkozy's successor, President-Elect François Hollande, for a fresh start. While Hollande also backed the genocide law, there are signs that he might try to wipe the slate clean with Turkey.

Yerevan has little to worry about with another ally, Russia, where former Prime Minister Vladimir Putin and former President Dmitry Medvedev now have switched jobs. Whichever was on top as Russian president, Putin and Medvedev both maintained a close diplomatic and economic partnership with Armenia, where Russian troops serve as a key deterrent against enemy Azerbaijan.

Putin, who once described as a done deal Peter the Great's advice that Armenians should be embraced and pampered, is unlikely to rethink things now.

All other variables being constant, that means that, geographically speaking, Armenian friendship will continue to work vertically (Russia to the north and Iran to the south), and enmity horizontally (Turkey to the west and Azerbaijan to the east) for the foreseeable future.

South Caucasus:

Time to Bury the Transition Paradigm

Since the Soviet Union's implosion in 1991, foreign states and international non-governmental organizations have tended to view the South Caucasus states of Armenia, Azerbaijan and Georgia as nations in transition. But now, a leading expert on the Caucasus says the time has come to put this notion to rest.

"They've arrived at a state model," Tom de Waal, a senior associate in the Russia and Eurasia Program at the Carnegie Endowment for International Peace, said during a recent discussion forum in New York, sponsored by the Open Society Foundations.. [Editor's Note: EurasiaNet operates under the Open Society Foundation's auspices].

To varying degrees all three states feature elements of a "one-party" system, de Waal said. Georgia's system is the most open in the Caucasus; although President Mikheil Saakashvili's administration maintains a commanding political position, there is room for government critics to operate. At the other end of the spectrum stands Azerbaijan, where the authoritarian tendencies exhibited by President Ilham Aliyev's administration are starting to approach the level of nastiness seen in Central Asia. Armenia falls somewhere in between Georgia and Azerbaijan on the domineering-government scale, de Waal said.

Since a transition paradigm no longer applies to the Caucasus, foreign donors should tweak the way they approach assistance projects, de Waal suggested. For one, donors and NGOs should recalibrate expectations and

perhaps concentrate resources. It might be better to fund one university, for example, than to promote a broad educational reform project. De Waal also urged foreign governments to mount more vigorous election monitoring efforts, and offer more forceful criticism of shortcomings.

Christopher Walker, the vice president for strategy and analysis at the democratization watchdog group Freedom House, noted during the April 27 forum in New York that the media sector is a key pillar of support for incumbents in Caucasus. State-controlled media outlets dominate Armenia's and Azerbaijan's information space, making it easier for the governments there to keep citizens in line. Georgia has a much freer media environment, Walker said. Nevertheless, government-aligned television channels are able to control the way the country's political narrative unfolds.

Walker pointed out that some segments of society in the South Caucasus, particularly in Azerbaijan, are disgruntled with the way developments are going. Thus, there remains a chance, albeit slim, that political change could arise out of popular protests.

The more time that passes, however, the more difficult it will be to alter the current course. That's because, as Walker noted, there is a "shrinking pool of people" with the skills and philosophical outlook needed to act as the technocratic backbone of an emerging civil society."

<http://www.eurasianet.org>

New Discoveries by CRD Physicists

In April 2012 the head of Armenia's Cosmic Ray Division (CRD) and director of the Yerevan Physics Institute, Prof. Ashot Chilingarian, was invited to the European Space Agency center in Italy. A conference there was devoted to the Italian "AGILE" space satellite mission which discovered many unexpected astrophysical phenomena during its 5 years of scientific exploration. Discoveries included unexpected flares from the Crab Nebula – the debris resulting from the explosion or "supernova" of a massive star which occurred about 1000 years ago. The Crab Nebula had always, and apparently wrongly, been assumed to be a constant, unvarying source of radiation which astronomers relied upon to calibrate their measurements. Also discussed at this conference was the recently discovered phenomenon of Terrestrial Gamma Ray Flashes (TGFs) in which thunderclouds emit high energy radiation previously assumed to originate only from space. Through mechanisms not completely understood, electrons are accelerated from thunderstorms into outer space.

Particle fluxes (radiation of subatomic particles) from thunderclouds are a very important and yet poorly understood phenomenon which is intensively researched both from space and from high altitude mountain research stations. CRD's Aragats research station atop Mt. Aragats has assumed a leading position in this branch of research. Prof. Chilingarian presented CRD's latest research results on fluxes of electrons, gamma rays, and neutrons measured on Mt. Aragats. Discussed were energy spectra and physical models of Thunderstorm Ground Enhance-

ments (TGEs) in which high energy electrons are accelerated both downward towards the earth, and upward towards space, from within thundercloud formations. Much of the research on this phenomenon is conducted by young CRD scientists. Recent PhD recipient Bagrat Mailyan's doctoral dissertation characterizing this phenomenon shed a great deal of light on this subject within the international science community.

Numerous particle detectors and electric field meters located on the slopes of mountain Aragats and in Yerevan continuously monitor changing geophysical conditions. A new planned geophysical station near Lake Sevan, with three existing stations on the slopes of Mt. Aragats, will monitor particle fluxes from the sun, thunderclouds, and our galaxy as well as magnetic and electrical fields and lightning occurrences. CRD will issue alerts and forewarnings on upcoming dangerous consequences of space weather events and thunder-storms.

In series of 3 papers published by the journal of American Physical society, "Physical Review", Armenian physicists reported new phenomena manifested by a number of physical effects. These included large fluxes of electron and gamma radiation, neutron radiation, short microsecond bursts of electron radiation coinciding with negatively charged electric fields near the earth's surface, and reduced lightning between clouds and the ground along with increased lightning within clouds. The most recent paper was published on April 16, 2012.

For more information please visit www.crdfriends.org

Republican Party Wins Majority

Continued from page 1

led by businessman Gagik Tsarukian apparently had more ambitious electoral goals, though.

Opposition leaders cried foul after it emerged on Sunday morning that ink stamps meant to guard against multiple voting routinely disappeared after being put on voters' passports. The observer's report notes in this regard that the special ink used for the procedure "should have remained visible for 12 hours but faded much faster."

Vote buying was another principal fraud allegation voiced by the Armenian opposition even before the closure of the polls on Sunday evening.

International Monitors Give Mixed Assessment

International observers gave a mixed assessment of Armenia's parliamentary elections on Monday, praising the pre-election environment in the country but reporting irregularities in a "significant number" of polling stations on voting day.

In their preliminary findings that clearly fell short of the Armenian government's expectations, the nearly 300 observers mostly deployed by the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) avoided stating whether the vote was democratic.

"Armenia deserves recognition for its electoral reforms and its open and peaceful campaign environment but in this race several stakeholders too often failed to comply with the law and election commissions too often failed to enforce it," said Francois-Xavier de Donnea, a Belgian parliamentarian who led head short-term OSCE monitors. "As a result, the international commitments to which Armenia has freely subscribed were not always respected."

"The election campaign was open and respected fundamental freedoms, and the media offered broad and balanced coverage during the official campaign period," said Radmila Sekerinska, an observer mission leader representing the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR).

Armenia Fund Rebuilding the Stepanakert Retirement Home

Last summer Armenia Fund broke ground on a much needed project in Stepanakert to rebuild the sole retirement home in the Nagorno Karabakh Republic.

A landmark institution, the Stepanakert Retirement Home serves more than 250 senior citizens throughout Artsakh and it has been in bad shape for years.

Now, less than a year later, construction crews have already completed the first phase of the project, totally renovating one of the facility's two buildings.

By summertime, residents will move from their temporary quarters in the facility's other building to the 26 brand new rooms in the renovated wing.

Last renovated in 1988, the facility was in serious need of a complete overhaul. The restrooms, plumbing system, and cafeteria are in a particularly bad shape.

Moscow-based philanthropist Armen Shakhazizyan has donated to the project. Prior to making his contribution, Shakhazizyan, who is CEO of the Luding Group, shared with Armenia Fund his concern about the plight of seniors in Artsakh who must fend for themselves and expressed strong willingness to join the government of Artsakh in financing the project to creating a safe, comfortable, and pleasant

environment for senior citizens.

Thanks to Shakhazizyan's \$400,000 donation, the retirement home now has a large new cafeteria, allowing residents easy access from their quarters. Previously, residents, many of them in their 80s, had to cross the courtyard to reach the dining room. The courtyard, meanwhile, has been transformed, given residents abundant greenery, widened pathways, and a

beautiful pavilion.

The second phase of the project will see the reconstruction of the facility's first wing.

The project's head engineer, Hakob Gylgyulyan says he plans to redesign the entrance and lobby for optimal functionality and convenience to make the entranceway and other spaces wheelchair-accessible.

Once the project is complete the retirement home will take on new meaning for the people of Artsakh.

Karabakh Marks 20th Anniversary of Shoushi Liberation

Continued from page 1

The Stepanakert parade was part of official ceremonies marking the 20th anniversary of the capture by Karabakh forces of Shushi, a historic Armenian town overlooking Stepanakert. The operation not only ended Stepanakert's daily shelling by Azerbaijani troops but also paved the way for the opening of a land corridor between Armenia and Karabakh. The overland link was in turn was critical for subsequent Armenian victories in the bitter war.

Bako Sahakian, president of Nagorno-Karabakh Republic described the jubilee as a "holiday of the freedom-loving spirit" when he addressed the troops lined up on the square facing his office.

"Our army is one of our greatest prides that is fulfilling the holy mission of homeland defense with honor," Sahakian said. "We will do everything to keep the army strong and victorious, maintain its high combat spirit, and ensure that it can achieve any objective

set before it at any moment."

The Karabakh leader watched the parade from a podium together with Armenia's President Serzh Sarkisian as well as Catholicos of All Armenians Karegin II and other officials.

Sarkisian, who commanded Karabakh Armenian troops during the Shushi operation, issued a written address to the nation on the occasion. "The liberation of Shushi once again opened new doors for our people's peaceful, creative work and flourishing of the nation," he said. "This victory too was achieved through the greatest sacrifice of our people."

The parade was also watched by thousands of ordinary people. "That day (May 9, 1992) was a great holiday for us because we got rid of bullets, rockets and shells raining down on us," one middle-aged woman told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am). "It was huge relief for our people."

"I'm proud of our established army," said another Stepanakert resident.

ՋԱՏԿՈՒԱՆ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ «ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

ՌԻԹԱ ԴԱԻԹԵԱՆ

Մարտ 27ին, առաւօտեան ժամը 10ին, ծնողներ եւ դպրոցի համակիրներ ներկայ էին, երբ Մաղկազարդի երգերով, Սահակ-Մեսրոպ Հայ քրիստոնեայ վարժարանի մանկամտերի գողտրիկ աշակերտները ձիթենիի ձիւղերով մուտք գործեցին դպրոցի հանդիսասրահէն ներս:

Յայտագիրին բաժին բերին Բողոքի եւ Կոկոնի մանուկները, որոնք երգեցին եւ արտասանեցին Ձատկուան եւ զարնանային յատուկ երգեր եւ արտասանութիւններ: Ապա Կոկոնի 4-5 տարեկան աշակերտները ներկայացուցին Յարութիւնը պատկերացնող երաժշտախառն տրամախօսութիւն մը, զոր պատրաստած էր դպրոցիս նուիրեալ եւ տաղանդաւոր ծնողներէն Լենա էքմէքճեան, իսկ Ժամնա Սինանեան՝ դպրոցի երաժշտութեան ուսուցչուհին, դաշնակի ընկերակցութեամբ ճոխացուց յայտագիրի երգերը: Մաքրող շոյններով գնահատուեցաւ այս իմաստալից պահը, երբ Յիսուսի Յարութեան աւետումը յստակ կերպով լսելի եղաւ բոլոր:

ՐԻՍ:

Մանկամտերի պատասխանատու Սօսի Շանլեան մեծապէս գնահատեց ուսուցչուհիները, որոնք մեծ աշխատանք տարած էին այս յայտագիրի պատրաստութեան: Նոյնպէս, սնորհէն Յովսէփ Ինճէճիքեան իր սրտի խօսքը արտայայտեց ուրախութեամբ:

Մարտ 29ի երեկոյեան, Փաստինայի հայութիւնը հաւաքուած էր Հայ եղբայրութեան Աստուածաշունչի եկեղեցու հանդիսասրահին մէջ, ուր Սահակ-Մեսրոպ վարժարանի աշակերտները ներկայացուցին Ձատկուան առթիւ կոկիկ յայտագիր մը:

Աչքառու էին աշակերտներուն գունազեղ տարազները: Կարծէք՝ 2000 տարի առաջ, կը գտնուէինք Երուսաղէմի մէջ: Բեմի ու սրահի շարժարումը տպաւորիչ էր: Մեր սիրասուն աղջնակները՝ դպիներակներ իրենց գլխուն, ծիրանագոյն շորերով ման եկան սրահին աջ ու ձախ կողմէն: Հռոմէական տարազներով գինուորներ, Յիսուսի 12 աշակերտները եւ տեղացի

Շար.ք էջ 19

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍՈՒՄ ԳԼԽԱԴՈՐ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻ ՈՒՂԵՐՑՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԵԱՄ

Սիրելի հայրենակիցներ,

Շնորհաւորում եմ բոլորիս մեր ազգի կարեւորագոյն տօներէից մէկի՝ Շուշիի ազատագրման կապակցութեամբ: 20 տարի առաջ հայկական զինուժի սիրանքը դարձաւ Մալիսեան յաղթանակների պատկն ու զագաթնակէտը, որը մեր ազգին ու աշխարհին չի շեղեց, որ մենք կարող ենք բռնուցք դառնալ՝ յանուն մեր հողի եւ իրաւունքի պաշտպանութեան:

Հայկական զինուժը, «Հարսանիք լեռներում» ծածկանունը կրող մարտական գործողութիւնը փայլուն իրականացնելով, լուսաբացին արդէն Սբ. Ղազանչեցոց եկեղեցու զմբէթին ծածանեց հայկական եռագոյնը, օրեր անց ազատագրեց երկու հայկական պետութիւնները կապող կեանքի ճանապարհը՝ Լաչինը՝ այդպիսով վճռական բեկում մտցնելով մեզ պարտադրուած պատերազմում:

Եւ պատահական չէ, որ Շուշիի ազատագրումը յարուցել է ռազմարուեստի մասնագէտների հիացմունքը. այն հայ ժողովրդի փայլուն ռազմական մտքի եւ հաւաքական անյաղթելի ուժի լուսազոյն ապացոյցն է: Այդ յաղթանակը կուէլ ենք ազգովի՝ աշխարհի տարբեր ծագերում ապրող հայորդի նուիրեալների կամքի ու բազկի ուժի շնորհիւ՝ վերանուածելով մեր հինաւուրց հողի վրայ ապրելու իրաւունքը եւ յաղթանակած ժողովրդի վստահութիւնն ապագայի հանդէպ:

Շնորհաւորում եմ մեզ բոլորիս մեր ազգի փառապանծ յաղթանակի առիթով:

ՆԵՐՐՈՂ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐԻՆ ՍՈՆԻԱ ՄԿՐԵԱՆ

Աշխարհի բոլոր մայրերի մէջ
Հայոց մայրերը
Իմ սրտին խօսող քոյրերն են
անուշ,
Որ անկոտորում են մեր
լեռնաշխարհի սարերի նման
Նաեւ քնքոյշ են լեռներից փչող
զեփիւռի համազոյն:
Մեր Վանայ ծովի վճիտ ու զուլալ
ջրերի նման՝
Խորն են ու մաքուր մեր
լուսապսակ մայրերը բոլոր:

Հայաստան Աշխարհ,
խաչքարերի երկիր,
Տաճարներիդ աւերակները լուռ
վկաներն են
Հինաւուրց ժողովրդիս երբեմնի
փառքի:
Ազգս ընտրեալ է...
Դատրերդ արի, դարեր շարունակ
Մեծեր են ծնել
Եւ անձնուրաց սիրով
հայկազուններ դաստիարակել.
Թագաւոր ու մատենագիր,
հողագործ ու իմաստասէր,
Բանաստեղծ, երգահան,
շինարար ու ծաղկող:
Նրանք եղել են արդար մշակներ
հողն ու սիրտ հերկող:

Աղէտի ժամին օրհասական,
Քոյրերս աննկուն,
Իրենց այրերի կողքին են եղել
Հրոսակների հրի-սրի դէմ:

Ցեղասպանութեան դժխտն
օրերին,
Երբ վտարեցին հային ծաղկուն
ոստաններից,
Որ կոտորեն,
Մեր համբուրելի մայրերն իրենց
փխրուն ուսերին
դաժան օրերի մղձաւանջը
տարան,
Հաւատքի դրօշը բարձր պահած
նահատակուեցին,
Մեսրոպատառ աղօթքը
շուրթերին անմահացան:
Եղեռնը դարձաւ հայի հաւատքի
փորձաքարը...
Նրանց զաւակները անապատի
աւազների վրայ
Գրաճամաչ դարձան, «Հայր
Մեր»ը սորվեցան...

Սպանդից հրաշքով վերաարած
Հայ մայրերը, երկրէ երկիր
պանդխտացած,
Տիրոջ ողորմածութեան

ապաւինած՝ յաղթեցին:
Ի հեծուկս աշխարհի՝ նրանք
Թիթեղեայ տնակները դրախտի
վերածեցին:
Ինչպէ՛ս չխոնարհուիլ նրանց
յիշատակին ...

Ցիր ու ցան եղած Աշխարհի չորս
ծագերին,
Ծլեցինք ու ծաղկեցինք,
Քանզի վերն Աստուած ունէինք,
Իսկ երկրի վրայ՝ գովելի հայ
մայրեր,
Որոնց հոգու խնկահոտը ուրիշ է:

Այսօր հայ մայրերը
արտագաղթում են հայրենիքից,
Տեղահանում է հայը, աւա-ղ,
հայի ձեռքով:
Այն մայրերը, որոնք չուզեցին
սպասարկել թուրքին՝
Նախընտրեցին բռնել գաղթի
ճամբան,
Որ ընտանիք պահեն:
Ինչ- երկընտրանք դաժան:

Մերօրեայ մի խումբ յանցագործ
վասակներ,
Իշխանութեան եւ ինչքի
մոլուցքով բռնուած
Հայրենին են ծախում.
Չոհուած հերոսների արեամբ
սրբացած հայրենին ...
Սուերեսներին թողնում ենք
պատմութեան դատին:
Իսկ հայ մօրը սպասում է ուժերի
նոր լարում
Հանապազօրեայ հացը
վաստակելու,
Չաւակներին փորձանքներից
պաշտպանելու համար:
Կրկին այրում, անհատում,
զոհաբերում
Գուրգուրանք, խնամք, ներել ու
սիրել ...

Այս անհաւասար գօտեմարտում
Սուրբ խաչը լինի իրենց
պահապան:
Այսօր ձեր տօնն է իմ գոհար
քոյրեր.
Մայրերու օրը լինի շնորհաւոր,
Ձեր վաղուայ օրը լինի լուսաւոր:
Երջանիկ եղէք իրար սիրելով:
Առողջ մնացէք ի սէր
մարդկութեան:
Ձեր ուժը թող նորոգուի ամէն օր:
Երգեցէք »Առաւօտ Լուսոյ« են
ամէն առաւօտեան,
Որ բարձրեալի առատ
օրհնութիւնները ձեր վրայ տեղան:

ԾՆՈՐՀԱՆԴԷՍ
ԱՐՁԱԿԱԳԻՐ
ԹՈՐԳՈՄ ՓՕՍԹԱՃԵԱՆԻ
ՆՈՐ ԼՈՅՍ ԸՆԾԱՅԱԾ
ՉՈՐՍ ԳՐԱԿԱՆ
ԱԾԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՌԻԹՈՎ
Հովանաւորութեամբ
ԳԵՐԾ. Տ. ՅՈՎՆԱՆ Ս. ԱՐՔ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ
Բարխիմեան Առաջնորդ Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի
Մասնակցութեամբ՝
ԹԷՔԷԷԱՆ ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ և
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Հանդիսավար՝
ԲԱՐՍԵՂ ԳԱՐԹԱՂԵԱՆ
Ձեկուցողներ՝
ԴՈԿՏ. ՋԱԻԷՆ Ա. ԲԷՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՀՈԳԾ. ՊԱՐԷՏ Ծ. ՎՐԴ. ԵՐԵՑԵԱՆ
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՃԱՌԵԱՆ և ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱԻԹԵԱՆ
հինգշաբթի, Մայիս 24, երեկոյեան ժամը 7:30-ին
հայց. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանի
Անդրանիկ Չորայեան Թանգարանի սրահին մէջ
3325 Glenoaks Blvd., Burbank, CA 91504
Մուտքը՝ ազատ
Հիւրասիրութիւն յաւարտ շնորհանդէսի

ԿԵՑՑԵՆ ՄԵՐ ՆՈՐԵԿՆԵՐԸ

ԳԱՐՈՒՇ ՀԱՐԵԱՆՑ

Արդէն երկու տարի է, որ համակարգչային «Facebook» ընկերային ցանցի շնորհիւ քաջատեղեակ եմ Հայրենիքում եւ հայ Սփիւռքում բնակուող տակաւին երիտասարդ, գուսպ արձակագիրների ու բանաստեղծների հեռանկարային յայտերին, աչքի ընկնող գրական բանիմաց, աշխոյժ անցուդարձերին: Ճանաչում եմ լաւերին անուն անուն: Նրանք յետերկրաչարժեան եւ յետպատերազմեան սերունդն է, մի խումբ շնորհալի հայ բանաստեղծներ եւ բանաստեղծուհիներ, ովքեր ժառանգելով տոկունութիւն ու ըմբոստութիւն, կարծես ապացուցելու են եկել երկրաչարժից եւ Արցախեան պատերազմից թրծուած հայոց մեծ գենաֆոնդի ներկայ շարունակականի յղթարշաւը՝ նաեւ մեր հայեցի արդի հաւաքական գեղարուեստական գրականութեան տիրոջութեամբ... Բնական աղէտներն ու արհաւիրքներն ակամայ տաղանդներ են ծնում: Անթաքուց մի հրճուանք է պատում ինձ: Հպարտութիւնն է պարուրում ու բարուրում հոգիս, երբ հնարաւորինս ընթերցում եմ նրանց հասուն, իմաստալից, ասելիքով բեռնաւորուած տողերը: Սեւակեան ըմբռնումով՝ «գալիս են նրանք ճիշտ ժամանակին», քանզի ձեռնուկան չեն եւ պիտի կուռն անտարբերութեան խուլ ու համր պատի ու պատնէշի դէմ ճիշտ այնպէս, ինչպէս մենք... Իմ սերունդն էլ ի՞ր անբարոյ ժամանակի դէմ յանդիման յայտնուեց, լուրջ ըմբոստացաւ, ծառս եղաւ՝ հաստատելու համար ստեղծագործական ի՞ր իրաւունքը: Գրական ազատութիւնն ու անկախութիւնը, որոնց խախուտ հիմքերը մեզանով էլ ամրացան, իրօք այսօր հանգիստ փուռն են դէպի բարձունք տանող իրենց մեծ ողնաշար ճանապարհը քանքարաւոր, միջավայր ստեղծող նորեկների՝ Լուսին Ամարայի (Ամիրխանեան), Տաթևիկ Ոսկանեանի, Նելլի Ռուսեանի, Նանէ Արծրունու, Արմինէ Պետրոսեանի ու այլոց ինքնատիպ, ուշագրաւ եւ ճկնակամ, պատկերաւոր մտածողութեան առաջ: Փառք ու պատիւ մեր ինքնատիպ, վճիտ, երիտասարդ, գրագէտ, շնորհքով նորեկներին, ի շարս որոնց գրական համարձակութեամբ, արձակ եւ չափածոյ թարմիք վճիտ-

ներով այսպէս է արդէն առանձնանում Ռի-Ման (Խաչատրյան).
 Թիթեռները անտառներ են հրդեհում,
 Կաշաղակները սէր են երգում երկնքին,
 Իսկ ես ինձ երկնքի տեղ դրած՝ Սպասում եմ, որ հրդեհներն հասնեն նաեւ ինձ...
 Ներշնչանքի ակունքը գուլալ է եւ յորդաբուխ: Բնաւ էլ չի խանգարում չափածոյ կամ արձակ համարձակութիւնը: Հառաչանքն անգամ նրա երիտասարդ հոգու պայծառ տրամադրութիւնից է սերում եւ այնքան ինքնավստահ, որ ինքնատիպութիւնը կասկած չի հարուցում: Ռիմա Խաչատրեանի ներաշխարհի հակակշուռութիւնն ու ստեղծագործական ուժակն արդէն իսկ չեն ընկրկում, նոյնիսկ աճող վարպետութեան հետ հակառակ ընթացող, թուացեալ նահանջի պահին, որոնք շրջանցում են նրա ասելիքով բեռնաւորուած տողերի, անկախ պատկերների հաշուին:
 Կարելոր մի բան եմ նկատում նաեւ, որ տակաւին ուշիմ ուսանողուհու կարգավիճակի տարիքում՝ քսանամեայ այս աղջնակի դասագրքային կարդացածութիւնը չի զգացում, ասես նրա ինքնաբուխ տողերում ահար է բացարձակ ազդեցութիւն փնտռելը, նմանութեան ծուռ եզրեր նկատելը... Եւ դա առաջին խրախուսանքն է, որ թեւ է տալիս պայծառ երիտասարդութեամբ ու հայրենի հոգսերով սուսայտող այս բանաստեղծ պարմանուհուն: Այո, չիրաւի, ստոյգ մեկնույթ է, թէ ով շարունակում է արդէն գրել, նա չի սկսում, գրօ չի որոնում, այլ՝ միաւորի ընտրութիւն է կատարում, որ որակի երկանիչ թիւը դարձնի եռանիշ, քառանիշ ու... եօթանիշ: Տարաշափութեան բաւարար իմացութեամբ, սպիտակատրոփ ու կանոնիկ բանաստեղծական ձեւերն ու ոճերը խառնելով միմեանց, Ռիմային յաջողում է հասնել միաձոյլ տրամադրութեան, որն առանց աւելորդ միջնորդութեան՝ վարակիչ է, չի շարժան, կանացի.
 Դու հենց արդպիսին ես՝ Լուսին Չոկուած մէկը, Շողերից շեղուածն Ու ամենաթեքը...
 Էլ ի՞նչ երիտասարդութիւն՝ առանց սիրոյ տուայտանքների: Չափազանց կիրթ է եւ ազնուաբարոյ քնարական հերոսուհին: Այլա-

բանութիւններում անգամ, որոնք ներաշխարհի սեփական գոյածեւեր են, Ռիման բնաւ չի սայթաքում, ընդհակառակը՝ ձեռք է մեկնում իր ընթերցողին, չափածոյ խաչմերուկն իր նման անսայթաք անցնելու համար էլ գործադրում իր առանձնակի սէրն ու հոգածութիւնը.
 Վաղը խոստանում եմ քեզ նորից սիրել,
 Բայց այսօր դրա համար ուժերս սպառուել են,
 Վաղը կը լինեմ նոյնը, ինչ երէկ.
 Բայց այսօր մեզ կապող թելերը վառուել են...
 Թեւ առ թել, ջիղ առ ջիղ եւ լաւ իմաստով փաստի առաջ են կանգնած հայրենի գրասէր հրատարակիչներն ու մեր Հայաստանի գրողների միութեան երիտասարդական բաժինը: Ինչպէս պատգամաւորութեան թեկնածուների համար են սահմանում հաւասարակողմ պայմաններ, այնպէս էլ պէտք է վերաբերուեն երիտասարդ գրողների նկատմամբ, թէեւ անտաղանդներն ու «ապաշորները իրենք են սողակում», բայց, այսուամենայնիւ, իսկապէս այս շնորհալիներից մէկի պարագային էլ նոյնիսկ՝ «մաղաթը պարկում չես թաքցնի», էլի դուրս կը գալ արեւ կողի ճիշտ այնպէս հետաքրքիր, ինչպէս ներքոյ յիշեալ քառատողում է.
 Այնժամ, երբ մի օր, գիշերում մի վառ,
 Թուաց՝ հեռու ես իմ սրտի դռնից,
 Առանց թակելու՝ սէրդ ներս եկաւ,
 Առանց հարցնելու՝ գնում է ինձնից:
 Ռի-Մայի գրագէտ, հաւասարակշուռուած, բառապաշարով, բարի, իմացական հայերէնով շարադրուած բանաստեղծութիւններում հեշտ է գտնել ու դրուատել այն առաջընթացայինը, որով էլ պայմանաւորուած է հայ արդի ողջ ամենաերիտասարդական գրականութիւնը, պոեզիան յատկապէս՝ իր բոլոր դրսեւորումներով, ինքնահաստատման, թրծման եւ շարունակելի մաքառման, մաքրման, վարպետութեան պարտադրած գիտակ-

ցութեամբ, սեփական քայլերով էլ դժուար երթի ելած: Այսօր ողջ նորեկների կենսագրականներում աչքի ընկնող յատկանիշերից մէկն էլ բարձրագոյն կրթութեան ձգտող հայեցի բացառապէս եռանդով, ճիգով ու յամառութեամբ սոգորուն գոհունակութեան առկայութիւնն է, իրօք մերօրեայ համաշխարհային առաջադէմ գրականութեանը ծանօթ լինելն ու տեղեկացուած մնալն է... Բերրի են հայոց հայրենիքի ազատութեան եւ անկախութեան ընձեռած հնարաւորութիւնները: Լրիւ յղթաճարելի են ազատ խօսելու եւ գործելու, սեփական խղճից, իրաւունքից ճշգրիտ օգտուելու մարտահրաւերները, որոնք պիտի լինեն ուղեցոյց, ուղենիշ, որ նորեկների գրական պայքարը անցնի ոչ թէ «կեանքի սենեակում», այլ արարչի անապական, կենսական սիրոյ կանաչ տարածութիւններում՝ պահպան հրեշտակների հարեւանութեամբ եւ յայտնութեան, ոգու, բազմաշնորհ առաքելութեան յանձնարարականով: Թող հենց այնպէս էլ լինի, ինչպէս նախանշուած է բարեգութ Մուսաների կողմից...
 Փառք Աստուծոյ, մեզանում արդէն վստահաբար ներկայացող եւ գրական սեփական ձեռագիր ունեցող, հայեցի տաղանդով գինուած մի սերունդ էլ է գալիս, որի առաջատարներից է հենց Ռիմա Խաչատրեան բանաստեղծուհին: Ի դէմս նրա, կեցցեն բոլոր հայ ամենաերիտասարդ, ինքնահաստատման վազբողի ելած, մեր գրող նորեկները: Թող երիցս օրհնուի նրանց եռագոյն ճանապարհը, ովքեր հասակակիցն են 21-րդ հարիւրամեակի ամենայն հայոց ազատութեան եւ մեծն անկախութեան: Սիրենք եւ խրախուսենք, գուրգուրենք ինքնատիպ եւ աստուածատուր շնորհով օժտեալ, երիտասարդ հայ գրչաւորներին: Քանզի նրանք են՝ Աբուլից մինչեւ Արագած, Մուսից մինչեւ Արարատ եւ Արարատներից մինչեւ Նեմրութ եւ անդին թագադրուող մեր վաղուայ գեղարուեստական խօսքի, գրական ազատաշունչ հերթափոխի ազգային ջահակիրները:

DOWNLOAD NOW

Available on the **App Store**

Available on the **Android Market**

GLOBAL ART FOR PEACE
 Presents
Ethnic Armenian Folk Songs & Dance Ensemble
Van-Vasbouragan Gala

This will be an unforgettable event as we present an exclusive performance of Ethnic Armenian Folk Songs with the brilliant performer

Narine Shahbazian

Sunday, May 20, 2012
 at
 The Grand Ballroom
 of Sheraton Universal Hotel
 333 Universal Hollywood Dr.,
 Universal City, CA

*Fine Dining and
 Multiple Live Musical Performances*

For Tickets & Information
323-666-3501

ՄԱՐԱԶԴ

ԶԱՐՈՒՀԻ ՍԱՂՐԵԱՆ
1925-2012

Սրտի դառն կիսկրիծով կը գուժենք մահը մեր մօր, մեծ մօր, ինամիին՝ **ԶԱՐՈՒՀԻ ՍԱՂՐԵԱՆ**ի մահը, որ պատահեցաւ Շաբաթ, Մայիս 5, Ֆրէզնո քաղաքի մէջ, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Յուզարկաւորութիւնն ու թաղումը տեղի պիտի ունենան Հինգշաբթի, 10 Մայիս, կէսօրուան ժամը 12ին Հոլիվուտի Ֆորըսթ Լոն գերեզմանատան մէջ:

- Սգակիրներ՝
- Տէր եւ Տիկ. Ժողէֆ եւ Ռիթա Գալանճեան
- Տէր եւ Տիկ. Նիկողոս եւ Ռիթա Սաղրեան եւ դուստրը:
- Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Ալտա Սաղրեան եւ գաւակունք թուր Տէր եւ Տիկ. Ժագ եւ Արմինէ Գալանճեան:
- Թուր Ռոպէր Գալանճեան
- Խնամիները՝ Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Մարօ Ազապահեան
- Այլրի Տիկ. Հերմինէ Ալթունեան
- եւ համայն Նիքսալեան, Կիւրճեան, Տէյիւրմէնճեան, Մըզրթճեան, Գարակէօզեան, Ջէքեան եւ Մանսուրեան ընտանիքներ:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ԶԱՐՈՒՀԻ ՍԱՂՐԵԱՆի մահուան տխուր առիթով **Տէր եւ Տիկ. Սարգիս եւ Անի Օհանեան** իրենց խորագոյց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն եւ համայն հարազատներուն, մանաւորաբար **Տէր եւ Տիկ. Ժողէֆ եւ Ռիթա Գալանճեաններուն:**

Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի 100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

Մ. Խ. Յաւով իմացանք վաստակաշատ ուսուցիչ եւ հասարակական գործիչ եւ **Տէօրդ Եօլի** հայրենակցական միութեան ատենապետ՝ Նուպար Յակոբեանի մահը, որ պատահած է Կիրակի առաւօտ, Ապրիլ 22, 2012ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Թաղման կարգը տեղի ունեցած է Սբ. Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ, իսկ թաղման արարողութիւնը՝ Ապրիլ 22, 2012ին, կ.ա. ժամը 11,00-ին, Հոլիվուտ Ֆորէսթ Լոն: Թաղման արարողութիւնէ ետք, տեղի ունեցած է պատշաճ հանդիսութիւն մը Մարի Մանուկեան-Տէմիրճեան վարժարանի սրահէն ներս:

«Մասիս»ի խմբագրութիւնը եւ իր աշխատակազմը իրենց խորագոյց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի այլրին, գաւակներուն, հարազատներուն եւ **Տէօրդ Եօլի** հայրենակցական միութեան:

Հողը թեթեւ՝ իր վաստակաբեկ ոսկորներուն եւ յիշատակը վառ:

ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԼԵՈՆԵՐՈՒՄ

Շարունակուած էջ6-էն

«Հարսանիք լեռներում» օպերացիայի յաղթական ելքը կոտրեց թշնամու ողնաշարը, կրկնապատկեց հայկական զինուժի ոգին, այս յաղթանակը բեկումն մտցրեց սնտեսական-ուզմական եւ քաղաքական առումով: Շուշիի առանձնակի գումարտակի հրամանատար Ժիրայր Սեֆիրեանը շնորհիւ է. «Եթէ հայկական կողմին չյաջողուէր գրաւել Շուշին, սպառնալիքի տակ կը յայտնուէր Ստեփանակերտը, մայրաքաղաքը 1991թ. Նոյեմբերից մինչեւ 1992թ. Մայիսի սկիզբը Շուշիի, Զանհասանի, Քիոսալարի, Ղաջալուի կողմից պարբերաբար գնդակոծուած էր թշնամու «Գրադ» կայանքներից, որի ունեցել ենք 100-ի հասնող զոհ մի քանի հարիւր վիրաւորուել:

Շուշիի ազատագրմանը յաջորդել է Լաչինի միջանցքի բացման ռազմագործողութիւնը, որով ճեղքուել է ԼՂՀ շրափակման օղակը եւ բացուել Արցախը ՀՀ-ին միացնող կենսական նշանակութիւն ունեցող ճանապարհը, ազատագրուեցին Քելբաջարի, Աղդամի, Զանգեւանի, Կուբաթլուի, Զաբրայի, Ֆիզուլիի շրջանները, ինչն է վերջոյ աւարտուեց 1994-ի Մայիսին զինադադարի կնքմամբ»:

Պահից ոգեւորուած ինձ եմ վերապահում ամփոփումը. «Թող մեր լեռներում «Հարսանիք

լեռներում» տարածքային եւ ոչ տարածքային շատ լինեն, այն նոյն ճերմակ խաչի գորութեամբ, որ դաջուած էին Շուշին ազատագրողների թիկունքներին եւ ուսերին, Ղազանչեցոց եկեղեցում Պարգել Սրբազանի այն աղօթքի գորութեամբ, որ որպէս բանաւոր թաւրիսման, հայ մարտիկները տարան իրենց հետ՝ հաւատքով, որ յաջողուելու է գէնքերը վեր պարգած Հարսանեկան պար բռնել»: Ի դէպ, Բերդաքաղաքի ազատագրումից անմիջապէս յետոյ, նրանցից Բեկը, երակներում մնացած ուժով, որպէս հակառակորդի հետքի ոչնչացման վերջին ակորդ, «պոկեց» ոչ հայկական քար» ,???.ե-ն....

Հ.Գ Գուրգեն Դալիբալբայեան, Արթուր Փափագեան «Սամուէլ Կարապետեան - Օգանով Սամօ, Վիտալի Բալասանեան, Դուշման Վարդան, Բեկոր Աշոտ (Աշոտ Դուլբան), Ժիրայր Սեֆիրեան, Կարոտ Մկրտեանը, Հրաչ Գասպարեան (Ագնեվոյ), Բուժականի Մուրադ, Արթուր Դարիբեան, Պետրոս Դեռնդեան (Պետո), Երանժ ում առուցները յիշատակուած են յօդուածում ու էլի շատերը...եթէ տրուեն մանրամասնութիւններին, մի քանի էջը բաւական չէ ներկայացնելու բոլոր փաստերն ու գործողութեան մասնակից իւրաքանչիւրի առուցն ու կատարածը: Փառք բոլորին:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.
Name: .....
Address: .....
City: ..... State:..... Zip Code:.....
Country: .....
Tel :..... Fax : .....

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՎ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՆՆԵՐ՝
ՇԵՆԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԵՍՅՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱՎԻՅՆԵՐԻ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգսի գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղաղաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝	
Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ ԾՈՒՇԻ ԱԶԱՏԱԳՐՄԱՆ 20-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԶՕՐԱՂԱՆԴԵՍԷՆ

